

Vereniging Behoud de Parel
P/a Winterheide 3
5971 GD Grubbenvorst

Aan:
Inspraakpunt Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit
Postbus 30316
2500 GH Den Haag

Grubbenvorst, 2-11-'08
Betreft: inspraakreactie

Geachte heer/mevrouw,

Bij deze willen we gaarne reageren op de mogelijkheid tot inspraak inzake de "Inspraakwijzer NSL", waaronder ook onze bezwaren inzake uw "Inspraakwijzer NSL".

Onze vereniging is statutair gevestigd in Grubbenvorst, gemeente Horst aan de Maas. Van daar dat wij ons enkel richten op de belangen die wij menen te moeten behartigen in onze regio. Andere instanties, met name de Stichting Natuur en Milieu en de Stichting Milieu Federatie Limburg (waar onze vereniging lid van is) hebben hun inspraakreactie gericht op de situatie in Nederland als geheel. Wij sluiten ons bij die inspraakreacties aan.

1. Bezwaren en opmerkingen

Samengevat gaat het wat ons betreft om de volgende punten:

- 1 Het verdrag van Århus (VvÅ) wordt onjuist uitgevoerd;
- 2 Bij de berekening van de aanwezigheid van fijnstof in de lucht wordt ons inziens ten onrechte een percentage afgetrokken in verband met de vermeende aanwezigheid van zeezout en wordt onvoldoende aandacht geschonken aan de gevaarlijkere fijnstofdeeltjes PM_{2,5}. Daarbij zijn er zijn onvoldoende meetpunten in Nederland, met name een meetpunt in Venlo ontbreekt al jaren.
- 3 Het toetsen van af te geven milieuvergunningen en het handhaven van deze vergunningen is nog steeds niet goed geregeld door de wetgever.
- 4 De normen voor (nieuw te bouwen) woonwijken gelegen langs (snel)wegen inzake luchtverontreiniging wijzen wij af. Omgekeerd ook, geen nieuwe snelwegen langs woonwijken.
- 5 Binnen de Regio Venlo (regio Noord Limburg) staan vele plannen op stapel, die onvolledig worden weergegeven in de inspraakwijzer NSL. Het betreft de geplande projecten Greenport Venlo (met de onderdelen Klavertje Vier, Greenportlane, Tradeport Noord, Floriade, Californië, Siberië, de uitbreiding van de veiling, et cetera. De fijnstof, afkomstig van deze projecten én van het eveneens geplande (maar buiten de Greenport gesitueerde) Nieuw Gemengd Bedrijf (NGB) op het in te richten LOG-Witveld én de met deze projecten samenhangende transporten is niet in kaart gebracht, terwijl hier feitelijk sprake is van accumulatie van fijnstof. Naar onze mening dient de Regio Venlo beschouwt te worden als een aparte agglomeratie, vergelijkbaar met Heerlen of Eindhoven (zie de tabel 0.1.bladzijde 14 NSL Kabinetsstandpunt, bijlage).

- 6 In de inspraakwijzer worden de gevolgen van de intensieve veehouderij voor de luchtkwaliteit onvoldoende meegenomen. De stelling dat de effecten van deze sector onvoldoende in kaart zijn gebracht, mag géén excuus zijn, die niet op te nemen in de inspraakwijzer.
- 7 Wij zijn het er niet mee eens dat de grens van ‘niet in betekenende mate’ (NIBM) - voornamelijk betrekking hebbende op PM10 en NO2 - opgetrokken wordt van de 1% naar de 3 %-regeling. Door het optrekken van deze grens wordt ruimte gelaten voor talrijke kleine nieuwe bronnen. De gevolgen van deze aanpak voor de beleidsambities dienen minimaal inzichtelijk te worden gemaakt. Ons inziens is het optrekken van de grens in strijd met de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid.
- 8 Wij zijn het niet eens met het feit dat bedrijfsterreinen in de berekeningen inzake de luchtkwaliteit niet meegenomen worden. Dit standpunt dient gezien te worden in combinatie van onze opmerking onder punt 5.
- 9 De inspraakwijzer schiet ons inziens te kort, zeker als men bedenkt dat het niet alleen de mens is die behoefte heeft aan een goede luchtkwaliteit. Er dient – overigens ook vanuit het belang van de mensen - rekening te worden gehouden met al wat leeft. Een integrale benadering brengt ook de effecten in beeld ten aanzien van de gehele flora, fauna, paddenstoelen, bodemschimmels, et cetera door overmatige ammoniakdepositie - lees PM 2,5. Die integrale benadering ontbreekt echter. De titel van uw document “Ruimte voor schone lucht” wekt dan ook verwachtingen, die verder niet waargemaakt worden.

Al bij al moeten we vaststellen dat we te maken hebben met een document, waarin valse aannames worden gehanteerd, onjuiste gegevens zijn opgenomen en de ogen gesloten worden voor de werkelijke problematiek! “Errare humanum est”. Ons dringende advies is dan ook: overdoen!

2. Toelichting

Ad 1: Het verdrag van Århus

Het verdrag van Århus (waarbij wij verwijzen naar de volledige tekst van het verdrag) waarborgt het recht van iedereen op toegang tot informatie¹. De inspraakwijzer blijkt aangaande informatie inzake genoemde punten onvolledig.

Ad 2. Berekening fijnstof

Artikel 2, lid 3 sub b (VvA) verwijst onder andere naar tal van natuurlijke stoffen, zoals zeezout. Het is onjuist zeezout van de gemeten hoeveelheid fijnstof PM10 en PM 2,5 af te trekken. Wat ons betreft dient de wetgeving op dit punt gecorrigeerd te worden. Zie ook bijlage 1 (brief van longarts A. Lukker)

De WHO geeft aan dat PM2,5 gezondheidkundig van groter belang is dan PM10. PM2,5 is een zogenaamd secundair aërosol, dat mede ontstaat uit ammoniak en de hoeveelheid ammoniak in de lucht is weer stijgende. Volgens Milieubalans 2008 wordt de NEC-doelstelling van 128 kton NH3 voor 2010 waarschijnlijk gehaald.

¹ *Artikel 1 : Doel*

Om bij te dragen aan de bescherming van het recht van elke persoon van de huidige en toekomstige generaties om te leven in een milieu dat passend is voor zijn of haar gezondheid en welzijn, waarborgt elke Partij de rechten op toegang tot informatie, inspraak in de besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden in overeenstemming met de bepalingen van dit Verdrag.

Het rapport stelt dat hierbij geen rekening is gehouden met verruiming van het melkquotum en de waarschijnlijke afschaffing van dierrechten rond 2013. De emissie neemt van 2010 tot 2020 waarschijnlijk weer toe naar 143 kton.

Een belangrijk derde punt met betrekking tot de berekening van fijnstof in de lucht betreft het feit dat er in Nederland onvoldoende meetpunten zijn. Met name een meetpunt in Venlo ontbreekt al jaren. Inzake het meetpunt dat “representatief” zou zijn voor de regio Venlo - het meetpunt locatienummer 131, Meetlocatie: Vredepeel-Vredeweg - kan niet als representatief worden aangemerkt. Dit meetpunt meet enkel de achtergrondbelasting. U had allang, gezien vanuit de toename van o.a. verkeer (het gereedkomen van de A73 bijvoorbeeld) en intensieve veehouderij in onze regio in de laatste jaren — een permanent meetstation op knooppunt Zaarderheiken moeten hebben. U overtreedt hierbij uw eigen regels².

Ad 3. Toetsen milieuvergunningen en handhaving niet goed geregeld door wetgever

Bouwprojecten, intensieve veehouderijen, aanleg van wegen, et cetera, zijn steeds grootschaliger van opzet. En als gevolg van die grootschaligheid hebben ze een steeds grotere impact op de omgeving. Tegelijkertijd wordt echter de “cirkel” van “belanghebbenden” steeds verder ingeperkt. Dat druist in tegen het verdrag van Århus (“de gang naar de rechter”)³.

Daarbij is de handhaving van uitgevoerde projecten problematisch te noemen, met name ten aanzien van de intensieve veehouderij. Dat moge blijken uit de publicatie van “De tijd is rijp”, in juli 2008, van de commissie herziening handhavingstelsel VROM-regelgeving. Aan de in hoge mate verontrustende conclusies in dit rapport dienen spoedig maatregelen te worden verbonden, die tot verbetering van het belabberde niveau van de milieuhandhaving leiden. Hierbij wordt opgemerkt dat het geheel omgooien van een werksystematiek zich zelden uitbetaald in betere resultaten, en al helemaal niet op korte termijn. De wetgever dient ons inziens, in gevolge het genoemde verdrag, de regelgeving te verruimen en de beperking van de “cirkel van belanghebbenden” op te heffen. De regelgeving verdient feitelijk zelfs een verruiming, aangepast aan de ontwikkelingen in het vigerende tijdsbeeld en duidelijker afgestemd op het Verdrag van Århus.

Illustratief is de gang van zaken bij de IPPC-plichtige bedrijven. Deze hadden al lang moeten voldoen aan de eisen van BBT. Ondanks herhaaldelijke reprimandes vanuit Brussel is Nederland er, vanwege een vaag sanctie beleid, nog steeds niet in geslaagd dit probleem effectief op te lossen, ondanks alle mooie beloften. Vereniging Behoud de Parel heeft zelf onderzoek gedaan naar de handhaving in de regio Noord-Limburg en later ook Zuidoost Brabant. Wij zijn in juli 2008 begonnen met het opvragen van milieuvergunningen van alle IPPC bedrijven in gemeente Horst aan de Maas en de aanliggende fusiegemeenten Sevenum en Meerlo-Wansum. En later ook van de gemeenten Gemert-Bakel, Venray en Valkenswaard. Daarbij hebben we gewezen op artikel 4 Verdrag van Århus. Verder hebben wij een lijst opgevraagd van IPPC-plichtige bedrijven die nog niet voldoen aan de BBT-eisen. Uit dit onderzoek blijkt:

1. De meeste gemeenten leverden deze vergunningen en gevraagde lijst niet aan binnen de termijn van 4 weken, als opgenomen in het Verdrag van Århus (artikel 4, lid 2).
2. De meeste gemeenten leverden deze vergunningen en gevraagde lijst onvolledig aan.
3. Een aantal gemeenten leverden deze vergunningen en gevraagde lijst in zijn geheel niet aan.
4. Er blijken nog tal van bedrijven te zijn die allang BBT hadden moeten zijn.

² Meetregeling luchtkwaliteit 2005, o.a. paragraaf 4, plaatsing van meetpunten, artikel 6 en 7 a: *in gebieden binnen zones en agglomeraties waar de hoogste concentraties voorkomen waaraan de bevolking direct of indirect, gedurende een periode die ten opzichte van de middelingstijd van de betreffende grenswaarde significant is, aan die concentraties kan worden blootgesteld*; et cetera

³ “Geleid door de wens het publiek, met inbegrip van organisaties, toegang te geven tot doelmatige mechanismen van rechtspraak, opdat zijn rechtmatige belangen worden beschermd en het recht wordt toegepast”.

5. Een enkele keer was de vergunning niet beschikbaar, omdat deze ontbrak in het gemeentelijke archief!
6. Een aantal bedrijven blijken elke keer tot de orde geroepen te moeten worden inzake het overtreden van milieuregels. Zo is een correspondentie in ons bezit die teruggaat naar 2004 - een kleine 100-tal emails - waaruit blijkt dat er onvoldoende handhavend opgetreden wordt. Het betreffende College van B&W liet de klagende burgers gewoon in de stank staan.

Deze resultaten brengen ons bij onze conclusie dat handhaving stringenter dient te worden toegepast. Sancties dienen hoger en eerder te worden opgelegd. De meldende burger dient daarbij serieus te worden genomen en niet weggezet als een “zeurder”, zoals momenteel de praktijk lijkt te zijn. Zo is bijvoorbeeld “Stichting Openbare Ruimte Amsterdam” recentelijk door de Raad van State niet langer erkend als zijnde belanghebbende, hetgeen uiterst bevreemdend is. Juist deze Stichting kwam op voor het onjuist afgeven van milieuvergunningen door de overheid. Zie ook het artikel van Mr. Wösten in NRC Handelsblad van 25 oktober 2008 (bijlage 2)⁴.

Het moge duidelijk zijn: de overheid houdt zich niet aan de milieuregels. Te veel fijnstof en verslechtering van de lucht wordt door locale overheden getolereerd. Milieubewegingen worden niet serieus genomen en belemmerd in onderzoek naar overtredingen van de wet. In de praktijk zal dit er toe leiden, dat mensen zich nadrukkelijker op andere wijze gaan organiseren en hun rechten alsnog – waar mogelijk via de rechter – gaan halen.

Ad 4. Normen voor (nieuw te bouwen) woonwijken langs (snel)wegen

Het is verontrustend dat de overheid bij nieuwbouwprojecten langs (snel)wegen ruime fijnstofnormen hanteert. Daarbij kunnen we verwijzen naar het rapport van Stichting Natuur en Milieu, waarin geconcludeerd wordt dat het lijkt alsof de grens van fijnstof een doel op zich is. Ondertussen kan elke huis- of longarts u wijzen op het gevaar in een omgeving te wonen waar te veel fijnstof aanwezig is. En zoals steeds duidelijker wordt uit onderzoek, is er feitelijk geen grens, waaronder fijnstof geen gevaar voor de volksgezondheid betekent. In die zin is de fijnstofproblematiek vergelijkbaar met die van asbest.

We mogen constateren dat de overheid - om aan lastig te realiseren normen te kunnen voldoen - die normen aanpast, in plaats van de problemen die het gevolg zijn van te veel fijnstof in de lucht aan te pakken! Op zijn minst kunnen snelheidsbeperkende maatregelen ingevoerd worden om de luchtkwaliteit te verbeteren. Daarbij is het aanbrengen van betere en robuustere beplanting langs geplande en bestaande wegen een optie die onvoldoende wordt toegepast. Overigens kan deze optie slechts toegepast worden indien er geen sprake is van aantasting van een open landschap.

Ad 5. Regio Venlo beschouwen als een aparte agglomeratie⁵

Regio Venlo wordt momenteel geconfronteerd met een groot aantal plannen, die niet (allemaal) opgenomen zijn. Het betreft de volgende plannen/projecten:

⁴ Wösten: “Waarom wél een kritische houding richting overheid, met inzet van rechtsmiddelen, legitiem wordt geacht in belastingzaken, strafrecht, onderwijs, zorg enz, en dit in het milieu en natuurzorg anders zou liggen, blijft als een grote mistwolk hangen. De vaak erbarmelijke kwaliteit van overheidsbesluitvorming inzake omgevingsrecht onbenoemd. Juist daarin ligt de legitimatie van de stichting c.s. Waarom weten de kranten niet hoe erbarmelijk die kwaliteit is? Waarom is er zo weinig aandacht voor de praktijk: dáár moeten alle mooie praatjes waarheid worden gemaakt”.

⁵ Zie ook bijlage 3, een kaart, die de problematiek topografisch in beeld brengt.

- Uitbreiding van de veilingen ZON en Flora Holland en het aanliggende handelsterrein. Veiling Zon maakt – met name waar het gaat om het handelsterrein - de laatste jaren een forse groei door en breidt nog verder uit naar het noorden, richting het dorp Grubbenvorst. Steeds meer afnemers en toeleveranciers zien dit complex als een uitmuntende locatie. De loods, waarin de handelsactiviteiten plaatsvinden, produceren belasting voor de luchtkwaliteit. Op deze locatie gaat men in de toekomst naast groenten, fruit en bloemen ook vlees en andere consumptiegoederen verhandelen. En daardoor stijgen de vervoersbewegingen⁶, zowel op het terrein zelf als via de toegangsweg. Momenteel bestaan er plannen om de toegangsweg tot dit terrein te verleggen (noordelijker - afslag vanaf de A73 - zie bijlage 4) en Greenportlane (zie hierna) aan te leggen, waardoor een forsere belasting fijnstof en NO₂ optreedt voor het nabijgelegen dorp Grubbenvorst. Nu is de afstand 1.5 kilometer, dit wordt dan 1 kilometer. Het aan de rand gelegen verzorgingstehuis en het kinderdagverblijf krijgen hierdoor te maken met een verslechtering van de luchtkwaliteit.
- Greenportlane (verbindingsweg – een snelweg - tussen de A73 en A67), die aangelegd wordt ter ontsluiting van het aanliggende gebied Greenport.
Als eerder gesteld neemt de overheid bedrijventerreinen niet mee bij het vaststellen van de mate waarin de luchtkwaliteit nadelig beïnvloedt wordt. Ondertussen wordt het aantal in de toekomst te verwachten (vracht) wagens op deze weg wel geteld, om vast te stellen, welke capaciteit nodig is.
- Klavertje Vier.
Klavertje Vier is feitelijk een regio overlappend bedrijventerrein, waarbij de gevolgen voor de luchtkwaliteit navenant zullen zijn. In ieder geval dient de provincie en/of het rijk hier – integraal - nadrukkelijk naar te kijken. De toename van interne en externe vervoersbewegingen zal enorm zijn. Nu al wordt gesteld dat de A67 met een rijbaan verbreedt moet worden, omdat deze de stroom goederenvervoer dan niet meer zou kunnen verwerken. De plannen kunnen in detail nagelezen worden in de startnotitie MER: <http://www.limburg.nl/upload/pdf/StartnotitieMerGreenportlane221107.pdf> en <http://www.behouddeparel.nl/cmsdata/files/Klavertje%204%20-%20Ruimtelijk%20ontwerp%20-%20whole%20Package.pdf> (recentere invulling).
- Het LOG – Witveld in de gemeente Horst aan de Maas (waarbinnen een kippenbedrijf is gepland met 1.200.000 (!) kippen en een varkensbedrijf met 35.000 varkens, een slachterij en een mestvergiftingsinstallatie - deze bedrijven vormen samen het Nieuw Gemengd Bedrijf). De door de gemeente Horst aan de Maas opgestelde inrichtingseisen met betrekking tot het LOG Witveld gaan uit van de vestigingsmogelijkheid van 6 bedrijven met bouwblokken die de komst van niet één maar zes met het NGB vergelijkbare bedrijven mogelijk maakt.
Met name inwoners van Grubbenvorst maken hier ernstig bezwaar tegen. Professor Dr. Peter Groot Koerkamp (hoogleraar Universiteit Wageningen) heeft in zijn bezwaren met de betrekking tot de productie van fijnstof als gevolg van de komst van het Nieuw Gemengd Bedrijf aangegeven dat de luchtwassers die momenteel beschikbaar zijn, niet voldoende in staat zijn de uitstoot in voldoende mate te voorkomen⁷.
Daarbij blijkt uit een berekening van vereniging Behoud de Parel inzake het aantal vrachtbewegingen met betrekking tot het NGB, dat deze boven de 12.000 per jaar ligt.

⁶ Het aantal vervoersbewegingen is momenteel zo'n 1500 (vracht)wagens per dag. In de toekomst zal dit – gezien de plannen – aanmerkelijk toenemen.

⁷ De heer Groot Koerkamp gaat er van uit dat met de huidige technologie een reductie van fijnstof van 60 % is te realiseren, wat overigens voor pluimvee nog onzeker is (uit hoorzitting: "Reductie stofemissie pluimvee nog nauwelijks ervaring"). Met een productie van 83.000 kilo fijnstof komt men na reductie op een uitstoot van ongeveer 33.000 kilo fijnstof per jaar. Deze berekening betreft enkel het kippenbedrijf!

Dit werd door de initiatiefnemers van het NGB niet tegengesproken. Bewoners van Grubbenvorst vrezen de te verwachten overlast en gezondheidsschade.

Uit onderzoek van Blonk Milieu Advies, gemaakt in opdracht van de gemeente Horst aan de Maas, blijkt dat het NGB een emissie van ammoniak zal kennen van 60 ton. Het gebied Witveld, waar dit NGB gepland is, heeft nu al een ammoniak-‘productie’ van rond de 40 ton (zie bijlage 5, gegevens gemeente Horst). Ammoniak draagt bij aan PM_{2,5}, hetgeen onvoldoende belicht is in de Inspraakwijzer NSL.

Daarnaast is er sprake van (berekende) fijnstofemissie van rond de 6000 kilogram (zie bijlage 6). In principe worden 6 bouwblokken van 6 hectare toegestaan binnen het LOG Witveld. Elk bouwblok kan een bedrijf als het NGB omvatten. Qua uitstoot betekent dit bij het volledig benutten van de mogelijkheden van het LOG-Witveld dus $6 \times 33.000 \text{ kg} = 198.000 \text{ kilo}$ fijnstof. Het moge aan de hand van dit voorbeeld duidelijk zijn dat het niet meenemen van intensieve veehouderijen een zeer grote lacune oplevert, in het nadeel van de bevolking in de regio. Wij achten uw stellingname in deze als verwijtbaar, te meer omdat u op de hoogte bent van de situatie. Er zijn immers Kamervragen gesteld over dit project (zie bijlage 7: brief Directie Regionale Zaken, kenmerk DRZZ 2008/2710 van 14 augustus 2008⁸).

Door de sector zelf is er overigens ook op gewezen dat men de doelstellingen inzake de reductie van fijnstof en ammoniak niet zal halen (zie bijlage 8).

Door de heer Smeets (Alterra) – deskundige op dit gebied - is herhaalde malen gesteld dat Grubbenvorst met de huidige plannen feitelijk op een groot industrieterrein komt te liggen, wat zijn inziens een zeer ongewenste situatie zou zijn. Om die reden stelt hij voor om het hele gebied ten noorden van Venlo in te richten als super “agropark” en het dorp Grubbenvorst in zijn geheel te verplaatsen. Op zich de omgekeerde wereld, maar het maakt wel duidelijk hoe nijpend de problematiek is.

- Ook de gemeente Sevenum, toekomstige fusiegemeente Horst aan de Maas, heeft LOG’s aangewezen. De Groengroep Sevenum maakt zich ernstige zorgen over de ontwikkelingen van de intensieve veehouderij in hun dorp⁹.
- De geplande zandwinning en daarmee de komst van een haven en een zandverwerkingsinstallatie aan de Maas te Grubbenvorst.

De Milieueffectrapportage (MER) voor dit project is nog niet vastgesteld, zodat de totale productie van fijnstof met de verwerkingsinstallatie als bron nog niet aan te geven is. Wel is duidelijk dat de toename van het aantal vrachtbewegingen en de daarbij vrijkomende fijnstof op zich al enorm zal zijn. De rijksoverheid is van deze ontwikkeling op de hoogte (zie de brief van het ministerie van Verkeer en Waterstaat van oktober 2008, RWS/SDG/NW2008/1147/69676, bijlage 9).

- De huidige zandwinning (en de daarmee samenhangende zandverwerkingsinstallatie) in gemeente Arcen.
- De groei van Airport Weeze, net over de grens, die momenteel te maken heeft met een zeer sterke groei. Andere luchthavens worden overigens wel meegenomen. Sinds de invoering van de vliegtax groeit deze luchthaven opmerkelijk.

⁸ In de brief wordt op de vraag of men de inwoners van Grubbenvorst kan garanderen dat hun gezondheid niet lijdt onder de komst van dit kippenbedrijf, geantwoord: *bij een pluimveehouderij is er sprake van emissies, onder andere van fijnstof. In de milieuvergunning kunnen regels worden gesteld met als doel om negatieve effecten die door deze emissies worden veroorzaakt, te voorkomen of, indien dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk te beperken. Niet elk effect kan worden uitgesloten, zodat de gevraagde garantie niet kan worden gegeven. Dat neemt natuurlijk niet weg dat ook in deze situatie de geldende regelgeving, die mede strekt ter bescherming van omwonenden, onverkort van toepassing is en dat daarop toezicht wordt gehouden.*

⁹ <http://www.groengroepsevenum.nl/>

Naast het Roergebied in Duitsland, de havens van Antwerpen en Rotterdam, waar wij in Limburg qua luchtkwaliteit mee te stellen hebben, menen wij dat vliegveld Weeze meegenomen dient te worden in de Inspraakwijzer NSL. Fijnstof kent immers geen grenzen (zie bijlage 10 en 11 uit de Limburger, artikelen inzake vliegveld Weeze).

- Aanvragen voor intensieve veehouderijen (in Horst aan de Maas o.a. Willems Beheer te America en Ashorst in Veld-Oostenrijk – beiden buiten een landbouwontwikkelingsgebied!). Op het moment dat het voornemen om de dierrechten rond 2013 vrij te geven, uitgevoerd wordt, zal Noord Limburg nog ernstiger geconfronteerd worden met vrijkomend fijnstof uit de intensieve veeteelt.

Het is noodzakelijk deze ontwikkeling in kaart te brengen en daar op te anticiperen qua luchtkwaliteit. Het is onjuist om te stellen dat het vrijgeven van dierrechten enkel betrekking heeft op ammoniak (draagt immers bij aan PM_{2,5}), zoals mevrouw Verburg stelt in Kamerstuk 31478. Het vrijgeven van dierrechten zal ook in grote mate bijdragen aan de productie van fijnstof! Vandaar onze stelling dat de intensieve veehouderij meegenomen moet worden.

- Het spoorwegemplacement te Venlo is al jaren een bron van discussie en ergernis. Deze zal met de komst van Greenport Venlo weer opwaaien. Men wil dit emplacement al jaren richting Tradeport verplaatsen. Terecht, want het is uitermate vreemd dat dit emplacement nog in het centrum van Venlo ligt. Wel dient met het oog op verdere ontwikkelingen in de transportsector terdege naar de gevolgen voor de luchtkwaliteit gekeken te worden, in verband met de mogelijke verplaatsing van dit emplacement.

Wel genoemd zijn:

- Tradeport Noord en Park Zaarderheiken
Met betrekking tot Tradeport Noord kan een inschatting gemaakt worden van de negatieve beïnvloeding van de luchtkwaliteit. Wat betreft de Floriade – in 2012 – valt op te merken dat het terrein waarop deze wereldtentoonstelling gehuisvest is, na afloop omgezet wordt in een bedrijvenpark. Tijdens de Floriade wordt de regio een jaar lang geconfronteerd met een enorme negatieve beïnvloeding als gevolg van de stroom toeristen die men verwacht (in het – vanuit de bedrijfsvoering gezien - meest pessimistische scenario wordt rekening gehouden met 2 miljoen bezoekers, maar men hoopt op meer). Ook de gebouwen die er komen, (met name kantoren) dragen bij aan de negatieve ontwikkeling van de luchtkwaliteit nadat de Floriade geweest is.
- Kassencomplexen.
Bij Californië en Siberië wordt gebruik van warmtekrachtcentrales als uitgangspunt genomen. Maar vooralsnog lijken de bedrijven aangewezen te zijn op traditionele energiebronnen (met name gas). Het verwarmen van de kassen, maar ook van de warmtekrachtcentrales (als ze ingezet kunnen worden) hebben een negatief effect op de luchtkwaliteit. Het zou beter zijn om bij eventuele uitbreiding van de glastuinbouw bedrijven te outillieren met aardwarmte-systemen, die veel milieuvriendelijker zijn.
- Aanleg A 74, een snelweg dwars door een woonwijk! Zie punt 4
- Het probleem met de intensieve veehouderij in Meerlo/Wanssum (zie bijlage Limburg Doc. 15; blz. 26, Tabel 5.5 Inspraakwijzer NSL Totaal overzicht aantal overschrijdingen per gemeente). Men kan van deze bedrijven verwachten dat ze in de toekomst uitbreiden.

Eigenlijk zouden voor alle projecten rondom Venlo een totale integrale plan-MER opgesteld moeten worden. Daar heeft de vereniging Behoud de Parel zowel bij de gemeente Horst aan de Maas als de provincie Limburg herhaalde malen op aangedrongen.

En aangaande al deze projecten – die tezamen de luchtkwaliteit sterk verslechteren – is door een 50-tal (huis)artsen uit de regio Noord-Limburg een petitie voor gelegd aan de gemeente Horst aan de Maas. Zij maken zich zeer ernstig zorgen over de gezondheidsrisico's van alle genoemde projecten tezamen (bijlage 12).

Ad 6. Onvoldoende meenemen gevolgen intensieve veehouderij voor luchtkwaliteit.

De intensieve veehouderij veroorzaakt nu al 20% van de fijnstofemissies en is daarnaast een bron van onacceptabele ammoniakemissies. Ondertussen staat een ongekeerde schaalvergroting van de intensieve veehouderij (schaalsprong) voor de deur. De onvoorziene expansie van de intensieve veehouderij – onvoorzien ten tijde van het ontwikkelen van de reconstructiewetgeving – maakt dat ook hier uitgegaan kan worden van veel hogere emissies van PM10 en PM2,5 dan voorheen verwacht. In de inspraakwijzer worden de problemen toegespitst op een 300-tal pluimveebedrijven. De problematiek is echter groter én breder. Ook de toekomstige zeer grote varkenshouderijen zullen fors bijdragen aan de fijnstof-problematiek. In: *“Emissies veehouderij en luchtwassers, Hoorzitting 16 juni 2008, Zwolle, Prof. Peter W.G. Groot Koerkamp, Hoogleraar Agrarische Bedrijfstechnologie”* wijst Prof. Dr. Groot Koerkamp op tal van problemen op dit gebied, die nog lang niet zijn opgelost. Terwijl er ondertussen al gesproken wordt over het vrijkomen van dierrechten rond 2013. Gezien de huidige stand van de technologie en de toename van intensieve veeteelt in bepaalde gebieden (waaronder Noord-Limburg), die daar het gevolg van zal zijn, zullen de effecten op de luchtkwaliteit sterk toemen. Met alle negatieve gevolgen van dien, voor aanwonenden in de eerste plaats. Het feit dat alle IPPC-plichtige bedrijven al hadden moeten voldoen aan de eisen van BBT, wat dus niet het geval is (zie ook punt 3) geeft te denken, ook in relatie tot de gratis dierrechten rond 2013. In Kamerstuk 31 478 Duurzaamheid intensieve veehouderij¹⁰, 22 augustus 2008, wordt ingegaan op deze gratis dierrechten.

Ad 7. Optrekken grens ‘niet in betekenende mate’ (NIBM) van 1%- naar 3 %- regeling¹¹

Het optrekken van de nibm-grens heeft voornamelijk betrekking op de fijnstofdeeltjes PM10 en op NO2. Het besluit biedt ruimte voor talrijke (kleine) nieuwe bronnen, waarmee de beleidsambities fors op achterstand worden gezet. Op lokaal niveau komt de volksgezondheid ernstig in het gedrang. Gezien de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid en het Verdrag van Århus¹² is hier sprake van “onbehoorlijk bestuur”. Consequentie van het optrekken van de grens is dat alle projecten in de Regio Venlo – zouden ze afzonderlijk worden beoordeeld - buiten de 1%- regeling vallen, maar wel binnen de 3%-regeling komen.

¹⁰ Vraag: Is de Algemene Rekenkamer ervan op de hoogte dat er nu weer gratis dierenrechten worden verstrekt aan onder andere megastaleigenaren, mits de totale emissies niet stijgen?

Antwoord: Ja, daar zijn wij van op de hoogte.

Vraag: Hoe beoordeelt de Algemene Rekenkamer het gratis verstrekken van dierenrechten met het oog op de effectiviteit van de Regeling Beëindiging Veehouderij?

Antwoord: Aan de gratis verstrekking van dierrechten is de voorwaarde verbonden dat de ammoniakemissies bij de desbetreffende veehouderij niet mogen stijgen. Deze nieuwe beleidslijn zal dus niet van invloed zijn op de huidige ammoniakemissies. Om die reden hebben wij het onderwerp niet in ons onderzoek betrokken.

¹¹ Interimperiode: 1% grens:

De 3% grens is van toepassing op besluiten, die genomen worden vanaf het moment dat het NSL definitief is vastgesteld en daarmee in werking treedt (zie artikel 2, tweede lid, Besluit NIBM). In de interimperiode, de periode tot de inwerkingtreding van het NSL, geldt de lagere grens van 1%. Dit staat gelijk aan een toename van ten hoogste 0,4 microgram/m3 voor zowel NO2 als PM10. De systematiek voor het bepalen of een project NIBM is vóór en na de vaststelling van het NSL dezelfde.

¹² “Tevens erkennend dat een ieder het recht heeft te leven in een milieu dat passend is voor zijn of haar gezondheid en welzijn en de plicht heeft, zowel individueel als tezamen met anderen, het milieu te beschermen en te verbeteren in het belang van de huidige en toekomstige generaties”.

Op het moment dat alle projecten integraal worden beoordeeld zal men vaststellen dat hier wel degelijk sprake is van ‘in betekende mate’ (IBM)¹³.

Ad 8. Niet meenemen bedrijfsterreinen in berekeningen inzake de luchtkwaliteit.

Zoals uit punt vijf blijkt, wordt de Regio Venlo geconfronteerd met veel projecten, waaronder de ontwikkeling van (nieuwe) bedrijventerreinen (naast de al bestaande), zoals Trade Port Noord en na 2012 het Floriadeterrein na de transitie naar bedrijventerrein. Maar ook de uitbreiding van de veilingen en het aanliggende handelsterrein betekenen feitelijk een uitbreiding van een (logistiek) bedrijventerrein. Deze komen niet in beeld.

U schrijft op blz. 31, Kabinetsstandpunt: “Zo bevat de Regeling NIBM geen getalsmatige grens voor bijvoorbeeld bedrijventerreinen. Het effect van bedrijventerreinen op de luchtkwaliteit is namelijk sterk afhankelijk van de concrete invulling ervan. Hierbij gaat het onder meer om het type bedrijven dat er is gevestigd, de eventuele uitstoot van verontreinigende stoffen door die bedrijven zelf en de verkeersaantrekkende werking ervan”.

Ons inziens is het zeer wel mogelijk de luchtkwaliteit voor dit soort gebieden vast te stellen. Zo heeft Overijssel het “Luchtkwaliteitonderzoek regionaal bedrijventerrein Twente te Almelo XL Businesspark Twente” laten uitvoeren¹⁴. Uit dit onderzoek blijkt dat er overschrijdingen plaatsvinden en tevens blijkt dat het wel degelijk mogelijk is de luchtkwaliteit van bedrijfsterreinen te onderzoeken.

Ad 9. Integrale benadering

Niet alleen de mens heeft behoefte aan een goede luchtkwaliteit, maar ook de planten- en dierenwereld. Een beperkte – “mensgerichte” – blik, doet de andere levensvormen op aarde tekort en – indirect – daarmee ook de mens zelf!

Concluderend stellen wij dat in de “Inspraakwijzer voor het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit” de hiervoor genoemde (milieu)informatie ontbreekt en dat problemen worden gebagatelliseerd. Daarmee is deze inspraakwijzer ons inziens in strijd met het verdrag van Århus en dient deze opnieuw opgesteld te worden. Met veel verdergaande eisen inzake de luchtkwaliteit.

Gezien de voorgaande conclusie sturen we deze brief ook naar de Europese Gemeenschap met het verzoek de genoemde “Inspraakwijzer NSL” te verwerpen en Nederland te berispen voor het ernstig in gevaar brengen van haar bevolking.

André Vollenberg
Voorzitter vereniging Behoud de Parel Grubbenvorst

¹³ Uit NSL, Kabinetsstandpunt blz. 31: “Deze grens van 3% is gekoppeld aan de werking van het NSL. Het effect van het NSL-maatregelenpakket is namelijk zo groot dat de grenswaarden ook worden bereikt als projecten onder deze 3%-grens niet afzonderlijk worden gecompenseerd voor hun effect op de luchtkwaliteit”.

¹⁴ <http://provincie.overijssel.nl/contents/pages/6749/def.rapportluchtkwaliteit20november2006.pdf>